

✚ نام درس: بیماریهای دهان فک و صورت عملی 3

✚ کد درس: 77742

✚ مقطع و رشته: دکتری عمومی دندانپزشکی

✚ تعداد واحد: کل: 1 واحد عملی

✚ پیش‌نیازها: بیماری‌های دهان، فک و صورت عملی ۱ و ۲، دندانپزشکی تشخیصی

✚ زمان ارائه: نیمسال اول 1404-1405

✚ نام مدرس / مدرسین درس (سهم هریک به واحد): دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه

رضایی-دکتر مسعود حاتمی

محل آموزش: بخش بیماریها

✚ نام استاد مسئول درس:

محتوای آموزشی بر اساس سر فصل دروس

✚ اهداف کلی و ویژه:

○ اهداف کلی دوره:

جلسه ۱: تسلط بر معاینه سیستماتیک و ثبت دقیق پرونده غربالگری.

جلسه ۲: تشخیص افتراقی ضایعات سفید و قرمز شایع دهان.

جلسه ۳: تصمیم‌گیری برای درمان یا ارجاع ضایعات شایع.

جلسه ۴: شناسایی و مدیریت ضایعات التهابی و واکنشی بافت نرم.

جلسه ۵: تشخیص علت خشکی دهان و تفسیر آزمایش‌های خون مرتبط.

جلسه ۶: تجویز درمان دارویی و غیردارویی خشکی دهان با نسخه‌نویسی صحیح.

جلسه ۷: تشخیص دقیق ضایعات بدخیم و پیش‌بدخیم و اهمیت بیوپسی.

جلسه ۸: یکپارچه‌سازی مهارت‌ها و ارائه طرح درمان مبتنی بر شواهد.

هدف کلی سرفصل اول:

۱. تسلط بر معاینه سیستماتیک و ثبت دقیق پرونده غربالگری

اهداف ویژه: دانشجو بتواند چک‌لیست معاینه سر، گردن و حفره دهان را به ترتیب و بدون جا انداختن بخش‌ها انجام دهد.

دانشجو بتواند یافته‌های بالینی را با دقت در فرم پرونده غربالگری ثبت کند و از اصطلاحات صحیح استفاده نماید.

دانشجو بتواند با استفاده از ابزارهای کمکی (مثل آینه و پنجه)، تمام سطوح بافت نرم دهان را به خوبی نمایان کرده و معاینه کند.

۲. تشخیص افتراقی ضایعات سفید و قرمز شایع دهان

دانشجو بتواند تفاوت ظاهری بین ضایعات قابل محو (مثل ادم یا اریتم) و غیرقابل محو (مثل لوکوپلاکیا) را تشخیص دهد.

دانشجو بتواند شایع‌ترین ضایعات سفید (لیکن پلان، لوکوپلاکیا) و قرمز (آفت، اریترما) را از روی تصویر یا نمونه بالینی شناسایی کند.

دانشجو بتواند با پرسش‌های هدفمند از بیمار، عوامل تشدیدکننده یا مرتبط با ضایعات رنگی را شناسایی کند.

۳. تصمیم‌گیری برای درمان یا ارجاع ضایعات شایع

دانشجو بتواند معیارهای ارجاع به متخصص پاتولوژی دهان (مانند ماندگاری زخم بیش از ۲ هفته) را به درستی اعمال کند.

دانشجو بتواند برای ضایعات عفونی یا التهابی ساده، درمان‌های اولیه و غیرتهاجمی را تجویز کند.

دانشجو بتواند گزارش ارجاع را شامل شرح حال مختصر، یافته‌های معاینه و دلیل شک به بدخیمی بنویسد.

۴. شناسایی و مدیریت ضایعات التهابی و واکنشی بافت نرم

دانشجو بتواند ضایعات واکنشی شایع (فیبروم تروماتیک، هیپرپلازی لته) را از تومورهای واقعی افتراق دهد.

دانشجو بتواند منبع ترومای موضعی (دندان شکسته، پروتز نامناسب) را در ضایعات التهابی شناسایی و اصلاح کند.

دانشجو بتواند طرح درمان شامل اصلاح عامل تروما و پیگیری بهبود ضایعه را برای بیمار توضیح دهد.

۵. تشخیص علت خشکی دهان و تفسیر آزمایش‌های خون مرتبط

دانشجو بتواند با پرسش‌نامه یا معاینه غدد بزاقی، خشکی دهان واقعی را از احساس خشکی (سندرم دهان سوزان) تفکیک کند.

دانشجو بتواند لیست آزمایش‌های خون ضروری (قند، تیروئید، ویتامین‌ها، فاکتورهای روماتوئید) را برای هر کیس خاص درخواست دهد.

دانشجو بتواند نتایج آزمایش خون را با علائم بالینی بیمار تطبیق داده و علت سیستمیک خشکی دهان را حدس بزند.

۶. تجویز درمان دارویی و غیردارویی خشکی دهان با نسخه‌نویسی صحیح

دانشجو بتواند راهکارهای غیردارویی (آبرسانی، تحریک بزاق، بهداشت دهان) را به بیمار آموزش دهد.

دانشجو بتواند داروهای تحریک‌کننده بزاق (مثل پیلوکارپین) را با دوز مناسب و توجه به تداخلات دارویی تجویز کند.

دانشجو بتواند نسخه دارویی را با رعایت اصول قانونی و پزشکی (نام دارو، دوز، تعداد و تکرار) به درستی بنویسد.

۷. تشخیص دقیق ضایعات بدخیم و پیش‌بدخیم و اهمیت بیوپسی

دانشجو بتواند علائم هشداردهنده سرطان دهان (زخم مزمن، توده سفت، خونریزی خودبه‌خودی) را در معاینه تشخیص دهد.

دانشجو بتواند تکنیک‌های تکمیلی تشخیصی (مثل تست تولوئید بلو یا لومنسانس) را برای برجسته کردن مرزهای ضایعه انجام دهد.

دانشجو بتواند اهمیت و زمان‌بندی مناسب برای انجام بیوپسی در ضایعات مشکوک را برای بیمار توجیه کند.

۸. یکپارچه‌سازی مهارت‌ها و ارائه طرح درمان مبتنی بر شواهد

دانشجو بتواند تمام یافته‌های معاینه، آزمایش و تاریخچه را در یک طرح درمان منسجم و اولویت‌بندی شده ارائه دهد.

دانشجو بتواند برای تصمیمات درمانی خود، به منابع علمی معتبر (شواهد بالینی) استناد کند.

دانشجو بتواند در یک ارزیابی عملی (OSCE)، فرآیند کامل از معاینه تا تجویز درمان را به صورت مستقل و صحیح اجرا کند.

📌 شرح سرفصل‌های اصلی درس : بیماریهای عملی 3

عنوان سرفصل	نام مدرسین
معاینه سیستماتیک و تشکیل پرونده غربالگری	دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی
تشخیص افتراقی ضایعات سفید و قرمز شایع دهان	دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی
تصمیم‌گیری برای درمان یا ارجاع ضایعات شایع	دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی
شناسایی و مدیریت ضایعات التهابی و واکنشی بافت نرم	دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی
تشخیص علت خشکی دهان و تفسیر آزمایش‌های خون	دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی

دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تجویز درمان دارویی و غیردارویی خشکی دهان با نسخه‌نویسی
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تشخیص دقیق ضایعات بدخیم و پیش‌بدخیم و اهمیت بیوپسی
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر نداامیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	یکپارچه‌سازی مهارت‌ها و ارائه طرح درمان مبتنی بر شواهد

✚ برنامه کاری روزانه در بخش / فانتوم :

حضور دانشجویان و آماده‌سازی تجهیزات و وسایل
مرور کوتاه اهداف جلسه
آموزش تئوری کوتاه مرتبط با جلسه
توضیح مراحل عملی و نکات بالینی
تمرین عملی: معاینه بالینی، شناسایی ضایعات، تشکیل پرونده
درخواست و تفسیر آزمایش خون، نسخه‌نویسی
جمع‌بندی جلسه و مرور نکات کلیدی
ارائه بازخورد به دانشجویان
ثبت گزارش عملی

✚ روش‌های تدریس و رسانه‌های آموزشی :

- سخنرانی (Lecture)
- پنل بحث و گفت‌وگو (Panel Discussion)
- آموزش مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- آموزش مبتنی بر تیم (TBL)
- ارائه سمینار توسط دانشجو
- کار در کلینیک (Clinic)
- آموزش بر روی فانتوم (Phantom)
- گردش علمی (Field Trip)
- ایفای نقش (Role Play)
- استفاده از شبیه‌ساز (Simulator)
- سایر موارد:

رسانه‌های آموزشی:

اسلاید (پاورپوینت) فیلم آموزشی پوستر ماکت مدل نمونه بیمار
 نرم افزار پمفلت جزوه سایر

➤ نحوه ارزشیابی دوره و تعیین نمره نهایی:

OSCE DOPS کوئیز امتحان کتبی پایان دوره/ترم
 امتحان کتبی / شفاهی میان دوره / ترم پروژه تحقیق سمینار
 مشارکت در کلاس / حضور و فعالیت
 سایر موارد :

توضیحات	درصد از نمره نهایی کل	انواع ارزشیابی	روش ارزشیابی	
	40 درصد	مشاهده عملکرد بالینی دانشجو-ارزشیابی نحوه تکمیل پرونده-بررسی گزارش‌های موردی-ارزشیابی مهارت ارتباط با بیمار	تکوینی	1
	60 درصد	آزمون عملی (OSCE یا پرونده بالینی)-ارایه پرونده کامل بیمار با ضایعه دهانی-مصاحبه بالینی (Oral exam)	تراکمی	2

➤ منابع و مراجع آموزشی

.Oral & Maxillofacial Pathology, 4th Edition – Neville et al

Shafer's Textbook of Oral Pathology, 9th Edition – Rajendran &

Sivapathasundharam

Dental Management of the Medically Compromised Patient – Little, Falace

قوانین و مقررات بخش:

حضور دانشجو در تمامی جلسات بخش الزامی است.

تأخیر بیش از ۱۵ دقیقه در آغاز جلسه به منزله غیبت محسوب می شود.

بیش از ۲ جلسه غیبت غیرموجه موجب عدم کسب نمره قبولی در درس می گردد.

استفاده از ماسک، دستکش، گان و عینک محافظ در تمام مدت کار الزامی است.

رفتار حرفه‌ای، رعایت اخلاق و احترام به بیمار و همکاران از اصول اساسی حضور در کلینیک است

دانشجو موظف است برای هر بیمار پرونده کامل بالینی (شامل تاریخچه، معاینه، تشخیص و طرح

درمان) را تکمیل کند.

پرونده باید به تأیید استاد راهنما برسد قبل از انجام هرگونه اقدام درمانی

دانشجو باید همواره رفتار اخلاقی، صبر، و احترام به حقوق بیمار را رعایت کند

رعایت اصول کنترل عفونت (استریلیزاسیون، ضدعفونی سطوح و وسایل) الزامی است.

هر دانشجو باید وسایل کار خود را پس از اتمام جلسه تمیز و مرتب

نام و امضای مدرس: نام و امضای مدیر گروه: دکتر امیدپناه نام و امضای مسئول EDO دانشکده: تاریخ تحویل: تاریخ ارسال: تاریخ ارسال:

پیوست 1:

جدول زمان بندی دوره/ترم آموزشی نیمسال اول 1404-1405

نام مدرس / مدرسین	سرفصل دروس
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	معاینه سیستماتیک و تشکیل پرونده غربالگری
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تشخیص افتراقی ضایعات سفید و قرمز شایع دهان
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تصمیمگیری برای درمان یا ارجاع ضایعات شایع
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	شناسایی و مدیریت ضایعات التهابی و واکنشی بافت نرم
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تشخیص علت خشکی دهان و تفسیر آزمایش های خون
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تجویز درمان دارویی و غیردارویی خشکی دهان با نسخه نویسی
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	تشخیص دقیق ضایعات بدخیم و پیش بدخیم و اهمیت بیوپسی
دکتر حمیدرضا مظفری-دکتر ندا امیدپناه-دکتر فاطمه رضایی-دکتر مسعود حاتمی	یکپارچه سازی مهارت ها و ارائه طرح درمان مبتنی بر شواهد

پیوست 2:

نمونه جدول بلوپرینت یا بودجه‌بندی سؤالات فصول یا جلسات درس بیماریهای عملی 3

تعداد سؤالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری در کل آزمون			تعداد سؤالات	مدت زمان آموزش (ساعت)	عنوان سرفصل آموزشی	ردیف
حیطه مهارتی	حیطه نگرشی	حیطه شناختی				
1		2	3	3	معاینه سیستماتیک و تشکیل پرونده غربالگری	1
1		2	3	3	تشخیص افتراقی ضایعات سفید و قرمز شایع دهان	2
2		1	3	3	تصمیم‌گیری برای درمان یا ارجاع ضایعات شایع	3
2		1	3	3	شناسایی و مدیریت ضایعات التهابی و واکنشی بافت نرم	4
2		1	3	3	تشخیص علت خشکی دهان و تفسیر آزمایش‌های خون	5
1		2	3	3	تجویز درمان دارویی و غیردارویی خشکی دهان با نسخه‌نویسی	6
1		2	3	3	تشخیص دقیق ضایعات بدخیم و پیش‌بدخیم و اهمیت بیوپسی	7
1		2	3	3	یکپارچه‌سازی مهارت‌ها و ارائه طرح درمان مبتنی بر شواهد	8

	1		مشخص بودن برنامه کاری بخش /روز	9
	2		مشخص بودن منابع مورد استفاده	10
	4		مشخص بودن مشخص بودن اهداف ویژه به تفکیک	11
	1		مشخص بودن شیوه‌های تدریس در دوره	12
	3		مشخص بودن نحوه و موارد ارزشیابی دوره	13
	0/5		ضمیمه بودن چک‌لیست ارزشیابی مهارتی	14
	1		مشخص بودن اصول و مقررات دوره	15
	20		نمره نهایی	

پیشنهادها: